

ANNE MERETMAA

- 69-vuotias, eläkkeellä. Nepalista kertova esikoisromaanin *Kosketettu* ilmestyi lokakuussa.
- Syntynyt Helsingissä, asuu Lahdessa.
- Teologian kandidaatti, opettaja.
- Työskennellyt kouluttajana Kirkon Ulkomaanavussa ja opettajana Diakonia-ammattikorkeakoulussa.
- Uusperheeseen kuuluu mies, neljä lasta ja kaksi lastenlasta.
- Opiskelee italiaa, käy kuntosalilla ja tekee vapaaehtoisena diakoniatyötä.

”Eläkkeelle jääminen tuntui hirveältä”

Kun Anne Meretmaa joutui luopumaan rakastamastaan työstä, se oli kriisin paikka. Tyhjäkäyntivaiheen jälkeen hän toteutti unelmansa ja kirjoitti romaanin. **JAANA-MIRJAM MUSTAVUORI** KUVAT **HANNES PAANANEN**

Viisi vuotta sitten **Anne Meretmaa**, 69, matkusti päivittäin junalla Lahdesta Helsinkiin töihin, kuten oli tehnyt vuosikaudet. Aikaiset aamuherätykset ja junassa istuminen olivat osa Annen elämää. Hän matkusti muutenkin paljon työnsä puolesta.

Anne työskenteli Diakonia-ammattikorkeakoulussa Diakissa, jossa hänen vastuullaan olivat kansainväliset työharjoittelut. Hän hankki sosiaali- ja terveysalan opiskelijoille harjoittelupaikkoja Nepalista, Intiasta ja Vietnamista paikallisista lastenkodeista, sairaaloista ja laitoksista ja auttoi Suomeen tulevia vaihto-opiskelijoita.

– Rakastin työtäni, opiskelijoita ja heidän ohjaamistaan, Anne sanoo.

Vähitellen aamuherätykset alkoivat kuitenkin tökkiä, ja työpaikalla alettiin tehdä organisaatiouudistusta. Elettiin syyskuuta 2012. Anne päätti jäädä eläkkeelle. Hän oli 64-vuotias.

– Ennen kuin lopetin työt, kirjoitin vielä kirjan työstäni, järjestin seminaarin ja pidin läksiäiset.

Sitten Anne hyppäsi junaan ja matkusti viimeisen keran töistä kotiin Lahteen. Hän tunsu olonsa äärettömän helpottuneeksi.

ENSIN ANNE MIETTI, mitä alkaisi tehdä eläkkeellä. Hän kävi Espoossa hoitamassa miehensä tyttären lapsia, kun lasten vanhemmilla oli kiireitä.

Anne on elänyt pitkään uusperhe-elämää solmittuaan toisen avioliiton aikuisiällä 25 vuotta sitten. Hänellä on kaksi lasta ensimmäisestä avioliitostaan. Puolison kaksi lasta ja lapsenlapset ovat myös hänelle kuin omia.

Vuosi vaihtui, ja perhejuhla-kausi jäi taakse. Anne tunsu olonsa virkistyneeksi.

Sitten puoli vuotta eläkkeelle jäämisen jälkeen, maaliskuussa 2013, se jysähti. Anne tajusi, että eläkkeellä oleminen on aivan kamalaa.

Puhelin ei soinut, sähköposti ei täytynyt. Kukaan ei kaivannut eikä kysellyt hänen peräänsä. Ei tarvinnut.

– Minulla ei enää ollut päivittäistä verkostoa, jonka kanssa viestiä ja jakaa asioita. Ystäväni olivat Helsingissä, Espoossa ja maailmalla. Kävin kaksi kertaa viikossa lounaalla Helsingissä, mutta se ei auttanut.

Anne koki eläkkeellä olemisen tyhjäksi. Kaikki mielekäs ja mielenkiintoinen, jonka parissa hän oli tehnyt töitä, oli kadonnut.

Hän alkoi kiukutella kotona. Hän alkoi inhota Lahdessa asumista ja halusi muuttaa Helsinkiin. Työ piti kuitenkin puolison Lahdessa, eikä muuttohaave saanut kannatusta.

– Kun tapasin vanhoja työkavereita, kaikki kysyivät, onko ihanaa olla eläkkeellä. Minä sanoin, että ei ole, että se on aivan hirveää.

TYÖSSÄÄN ANNE OLI KOKENUT olevansa vahvasti omassa elementissään. Jo ensimmäisellä työmatkalla Intiaan vuonna 1983 Anne käveli Mumbain kuhisevilla kaduilla ja aisti hajut, melun ja tuijottavat katseet. Ne eivät häirinneet häntä. Päinvastoin, hänestä tuntui heti kotoisalta. Ainoa, mikä häntä huolestutti, olivat paikalliset lentokoneet.

– Lapseni olivat silloin 7- ja 9-vuotiaita. Minua jännitti, miten he pärjäävät, jos minulle tapahtuu jotain.

Kuukauden matka meni hyvin, ja Anne palasi kotiin innostuneena. Hän kiersi matkan jälkeen ympäri Suomea kertomassa Intiasta ja matkastaan kaunis vaaleanpunainen sari päällään. Anne koki tekevänsä unelmiensa työtä.

Ensimmäistä matkaa seurasi lukuisia muita: hän kävi Nepalissa ja monessa muussa kehitysmaassa.

Ensimmäisellä Nepalin-matkallaan 23 vuotta sitten Anne oli töissä Kirkon Ulkomaanavussa. Hän vei suomalaisia katsomaan paikallisiin vuoristokyläihin, mitä Yhteisvastuukeräyksen tuotoilla oli saatu aikaan.

– Tunsin saapuneeni sieluni toiseen kotimaahan. Nepalissa on helppo tutustua ihmisiin ja olla yhdessä.

”Nepalissa tunsin saapuneeni sieluni toiseen kotimaahan.”

Ryhmä matkusti vuorokauden bussilla. Sitten he kävelivät kaksi täyttä päivää vuoristossa, ennen kuin pääsivät Yhteisvastuukeräyksen kyliin.

Oli huimaavaa kulkea vuoristossa kapeiden riippusiltojen yli, alla satojen metrien pudotukset. Vuorenselämiin tehtyjä kapeita kinttopolkuja taivaltaessa vastaan saattoi tulla aasikaravaani milloin tahansa. Yöpymispaikka löytyi jonkun verannalta, kanalasta tai kuistilta. Käymälöitä ei ollut.

Kun ryhmä sitten lopulta saapui Yhteisvastuukeräyksen kohteisiin, muutos siihen, mitä he olivat aiemmin nähneet, oli suuri.

– Vaikka ihmiset olivat köyhiä, heillä oli kunnolliset talot. Jokaisessa talossa oli vessa ja vesijohto. Kylissä oli terveydenhoitopiste, ja lapsia ja naisia opetettiin lukemaan.

Nepalista tuli Annen suuri rakkaus. Missään muualla hänen ei ole yhtä helppo olla. Eniten Annen mieleen on jäänyt paikallisten ihmisten lämpö ja vieraanvaraisuus.

– He avasivat ovensa ja sydämensä, antoivat lahjoja ja tarjosivat ruokaa, vaikka heillä ei ehkä ollut varaa siihen. Se oli hyvin koskettavaa. Miksi emme voisi olla Suomessa yhtä vieraanvaraisia muita ihmisiä kohtaan?

KUN ANNE OLI OLLUT ELÄKKEELLÄ vuoden ajan, olo alkoi pikkuhiljaa helpottaa. Hän oli hankkinut kuntosalikortin heti eläkkeelle jäätyään ja aloittanut myös italianopiskelut. Anne reissasi miehensä kanssa Italiassa ja kävi tyttärensä luona Englannissa. Lisäksi hän alkoi tehdä vapaaehtoisena diakoniatyötä. Se tuntui mielekkäältä, ja hän alkoi voida paremmin.

Silti työssä koetut asiat eivät vielä jättäneet häntä rauhaan: Anne tunsikin, että se, mitä Nepali ja muut Aasian maat olivat merkinneet hänelle, kaipasi purkamista. Kirjoittaisiko hän siitä kirjan?

– Yhtäkkiä huomasin olevani kirjan tekemisen pyörteissä.

Työssään hän oli kuullut köyhien nepalilaisten tyttöjen myymisestä Intiaan seksibisnekseen. Kastittomien, ihmiskaupan uhreiksi joutuneiden tyttöjen kohtalo ei jättänyt häntä rauhaan.

Kirja kypsyi Annen päässä, mutta tekstiä ei alkanut tulla. Silloin Annen mies kehotti vaimoaan lähtemään Nepaliin keräämään aineistoa sitä varten.

Anne matkusti maahan tyttärensä kanssa kahdeksi viikoksi tapaamaan ihmisiä, jotka auttavat kovia kokeneita tyttöjä. Elokuvatuottamista opiskellut tytär auttoi äitiään haastattelujen tekemisessä.

Vähitellen Annelle alkoi tulla selväksi, että hän on kirjoittamassa romaania. Siihen tulisi rakkautta ja erilaisten ihmisten kohtaamisia, ja päähenkilöt, jotka lähtevät auttaamaan nepalilaisia, saavatkin Nepalissa itse apua.

KAKSI PÄIVÄÄ SUOMEEN PALUUN jälkeen Anne oli kahvilassa Lahdessa, kun hän kuuli, että Nepalissa oli tapahtunut valtava maanjäristys, voimakkain yli 80 vuoteen. Tuhansia kuoli ja kokonaisia kyliä tuhoutui. Siinä samassa Annen Nepalista ostamat helmet putosivat kahvilan lattialle ilman mitään ulkoista syytä.

– Kaikki soittivat minulle ja kysyivät, olenko kunnossa. Eihän siinä minusta ollut kysymys vaan nepalilaisista, joiden elämä tuhoutui.

Yksikään toinen maailman katastrofi ei ollut koskaan

ANNEN VIISI VINKKIÄ ELÄKKEELLE JÄÄVÄLLE

1 Anna itsellesi aikaa toipua työelämän rasituksista. Lepää ensin kunnolla, ennen kuin alat tehdä jotain muuta.

2 Älä kiirehdi hamaan ohjelmaa vain siksi, että on pelottavaa olla ilman työtä ja työ-kavereita.

3 Kuuntele itseäsi tarkasti, kun mietit, mitä oikeasti haluat tehdä eläkkeellä.

4 Mistä olet aina unelmoinut? Mieti sitä ja kulje kohti unelmiesi toteutumista. Ole rohkea, luota itseesi ja tee se, mitä olet aina halunnut tehdä.

5 Elä itsesi näköistä elämää. Nauti siitä, mitä saat aikaan, mitä ikinä se onkaan, tai nauti pelkästä olemisesta, jos se tuntuu parhaalta vaihtoehdolta.

Eläkkeelle jääminen oli Anne Meretmaalle ensin kriisin paikka, mutta se antoi hänelle mahdollisuuden kirjoittaa romaanin. ”Toteutin unelmani.”

tullut niin lähelle Annea. Hän seurasi yötä päivää, mitä maassa tapahtui. Hän selvitti, olivatko paikalliset ystävät hengissä ja mitä heille kuului. Hän tunsu olevansa osa sitä, mitä Nepalissa tapahtui.

Maanjäristyksen jälkeen Anne koki, että hänen on ryhdyttävä tositoimiin kirjan kanssa. Hän kirjoitti kotitalonsa verannalla ja työhuoneessaan. Anne unohti olevansa eläkkeellä. Hän ei miettinyt, haluaako asua hän Lahdessa vai Helsingissä. Hän nautti.

Annen perhe ja ystävät tukivat häntä kirjan tekemisessä. Moni luki ja kommentoi eri versioita.

Aluksi Anne luuli, että kirjan tekeminen on helppoa. No, ei ollut. Aluksi siitä tuli liian tietokirjamainen, mutta Anne halusi kirjoittaa romaanin.

Sitten yksi tuttu vinkkasi Annelle hyvästä kustannustoimittajasta, jonka kanssa romaanista tuli lopulta totta. Annen poika suunnitteli kirjan ulkoasun, ja nyt se on myynnissä netissä.

Kaiken ponnistelun jälkeen Annesta tuntui upealta pitää painotuoretta kirjaa käsissään.

– Olin toteuttanut unelmani.

KIRJAN NIMEKSI tuli *Kosketettu*. Sen siemen kylvettiin jo Annen ensimmäisellä Intian matkalla. Samalla reissulla hän vieraili Äiti Teresan lastenkodissa Kalkutassa. Siellä Anne nosti syliinsä pienen tytön, joka painoi päänsä hänen rintaansa vasten. Annen sydän oli pakahtua.

– Siitä asti olen ajatellut, että yksi ihminen on tärkeä. En voi auttaa koko maailmaa, mutta voin muuttaa yhden ihmisen elämän. Yhdessä ihmiset voivat tehdä enemmän.

Mitä voi sitten tehdä, jos haluaa auttaa kehitysmaiden tyttöjä ja naisia. Lähteä vapaaehtoistyöhön?

– On monia hyviä järjestöjä, joita voi tukea taloudellisesti. Ne tukevat eri tavoin köyhyydessä eläviä naisia ja tyttöjä. Kaikki sellainen ehkäisee myös tyttökauppaa.

Annella on pitkään ollut kummilapsia, pienimuotoisia avustettavia, kehitysmaissa.

– Yksikään avustettavistani ei ole minulle lapsirukka tai tyttöparka vaan Jumalan luoma ihminen, joka on ihan yhtä arvokas kuin sinä tai minä.

Vapaaehtoistyöhön lähtemiseen Anne suhtautuu varauksellisesti. Toisten auttamiseen tarvitaan ammatti- ja kielitaitoa sekä kulttuurintuntemusta.

Ja kuten Annen romaanissa, auttajan ja avustettavan roolit voivatkin yllättäen kääntyä toisinpäin.

– Moni työharjoitteluun lähtevistä opiskelijoistani halusi pelastaa maailman. Kun he palasivat, he sanoivat, että en minä pelastanutkaan maailmaa, vaan maailma pelasti minut. Että opin niin paljon uutta, että sain itse enemmän kuin pystyin antamaan.

Samaa sanoo Anne itse. Hänen koko elämänsä olisi ollut erilainen ilman kohtaamisia Nepalissa, Intiassa ja muissa kaukomaissa. Joskus on mentävä kauas, että näkee paremmin, mikä on tärkeää.*